

at the **TOP**[®]

Üst yönetim, yönetim kurulları ve denetim komitelerine yönetim ile ilgili konularda özet bilgiler.

Sayı 121 | Şubat 2024

Yeni İç Denetim Standartları Yönetim Kurulu İçin Ne Anlama Geliyor?

Uluslararası İç Denetim Enstitüsü (IIA) tarafından Ocak ayında yayınlanan yeni iç denetim standartları, yönetim kurullarıyla ilişkiyi netleştirip güçlendirme ve kurul üyelerinin sorumluluklarını yerine getirebilme kapasitelerini iyileştirme

konusunda güncel rehberlik sunmaktadır. Bu sayıda, Global İç Denetim Standartları™ ve güncelleme ihtiyacının ardında yatan nedenler hakkında bilgilerin yanı sıra standartların kurul üyeleri için önemine dair incelemeleri bulacaksınız.

Yeni Zorluklara İlişkin Güncelleme

Etkin iç denetim, kurumlara ve yönetim kurullarına birçok kıymetli bilginin yanı sıra bağımsız ve tarafsız güvence ve danışmanlık sağlayabilir. Yönetime ve kurula incelediği faaliyetlerle ilgili analizler, değerlendirmeler, danışmanlık ve bilgi sunar. Ayrıca etkin iç kontrollerin tesis edilmesini ve uygulanmasını teşvik edip destekleyebilir, risklere ve fırsatlara yönelik içgörü sunabilir ve kurum kültürünü ve kurumsal etiği izleyebilir.

İç denetçiler, üst düzey kalite ve etiği sürdürmek için 1978 yılından beri IIA'nın [Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları](#)'nı benimsemiştir. Zorunlu ve tavsiye edilen kılavuzun yanı sıra iç denetim tanımını ve Etik Kuralları beraberinde getiren [Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi](#) (IPPF) 2010 yılında oluşturulmuştur. İç Denetim Misyonu ve Ana Prensipler, 2017 yılında yapılan bir güncellemeyle eklenmiştir. Dünya çapında kabul görmüş tek iç denetim standart seti olan bu kılavuz iç denetçilere karmaşık risk yönetimi, yönetim ve kontrol hususlarında rehberlik sağlar.

İç denetimin temelleri aynı kalsa da kurumların karşılaştıkları risklerin karmaşıklığı ve yeni zorlukların ortaya çıkış hızı mevcut

iç denetim kılavuzunu güncelleme ihtiyacı doğurmuştur. Bu düşünceden hareketle, yeni Standartlar, mevcut Standartların ve çerçevenin bazı yönlerinde ciddi değişiklikler getirmektedir. Diğer yeniliklerin yanı sıra yönetim kurulunun, iç denetim yöneticisi (İDY) ve iç denetim işlevinin başarısına nasıl katkıda bulunabileceğine dair özel rehberlik sunmaktadır. Standartlar; mesleğin evrimini, iyi yönetimdeki rolünü ve paydaşlara katkısını yansıtan bir İç Denetim Amacı içerir. Kurulların iç denetim amacına ve genel olarak Standartlara aşina olması iç denetimin katkılarını, raporlama hattını ve yönetim kurulu üyelerinin iç denetimin çalışmasını desteklemedeki rolünü anlamalarına yardımcı olabilir.

Meslek mensupları için resmi olarak Ocak 2025'te yürürlüğe girecek olan yeni Standartlar, 15 prensip ve 53 standart içeren beş alandan oluşmaktadır. Bu sayıda yönetim kurulunun iç denetimle ilişkisine açıklık getiren "İç Denetim İşlevinin Yönetimi" başlıklı Alan III ele alınmaktadır. Uluslararası İç Denetim Standartları Kurulu'nun kıdemli danışmanı Paul Sobel, CIA, QIAL, CRMA IPPF'nin evrimi hakkında şöyle söylemektedir: "Kurulun veya üst yönetimin, iç denetimin amacına ulaşabilmesi için sağlaması gereken temel şartları ortaya koymaktadır."

Alan III'ü Anlamak

Bu alan, kurulu ve İDY arasındaki kritik ortaklık üzerinde duruyor. İDY'nin başarılı olabilmesi için kurul ve üst yönetimden alması gereken destek ve yönlendirmeye ilişkin rehberlik sunması dolayısıyla Standartların diğer bölümlerinden farklılık arz ediyor. Bu alan, kurumsal başarı getirecek etkin bir iç denetim işlevi arayışında olan yönetim kurullarında, üyelerin bu alanda belirli sorumlulukları üstlenmeleri gerektiği varsayımını temel alıyor. Ayrıca yönetim kurulunun bu beklentileri karşılmasına İDY'nin nasıl katkıda bulunabileceğini de ortaya koyuyor.

Alan, büyüklükleri veya yapılarına bakılmaksızın çeşitli kuruluşlar için daha uygun ve kullanışlı hale getirmek için yönetim kurulunun tanımını da genişletiyor. Standartlar artık iki kademeli yapılara, kamu kuruluşlarına ve küçük, az hissedarlı halka açık olmayan, aile şirketlerini de kapsayan şirketleri, yani yönetişimin halka açık büyük bir şirkettekinden farklı olabileceği tüm durumlara daha kolay uygulanabilir. Kurullar bu tanımları anlayıp bunun kendi yönetişim yapılarına nasıl uyduğunu değerlendirmelidir.

Standartlara baktığımızda her bir standart, uygulamaya yönelik dikkate alınması gereken konuları ve uyum kanıtı örneklerini içerir. Alan III, 15 ana prensipten üçünü ve 53 standarttan dokuzunu kapsar.

Prensip 6: Kurul tarafından onaylanır. Bu prensip, iç denetim işlevinin yetki, görev ve sorumluluklarını kurulun belirlediğini, onayladığını ve desteklediğini teyit eder. İç denetim işlevi için kurul desteğinin önemini vurgular ve iç denetim görev tanımı kavramını tanıtır ve netleştirir. Görev tanımının kurulun gözetimi altında olması yeni bir durum değildir ancak standart, iç denetimin görev, sorumluluk ve yetkilerine dair yeni bir bakış açısı sunar. Bu konular, kurumun iç denetim

yönetmeliğine eklenebilir ancak kurum içinde hedeflenen görev tanımı konusunda yönetim kurulu ve İDY'nin ortak, ortak bir görüşe sahip olması için gereken diyalog sağlanmalıdır.

Prensip 7: Bağımsız olarak konumlandırılmıştır. Bağımsızlık, her daim iç denetim mesleğinin alamet-i farikası olmuştur. İç denetim, çalışmalarını müdahale olmadan sürdürebilmeli ve görev tanımını yerine getirebilmek için yeterli kaynaklara sahip olmalıdır. Bu prensip, başka yöntemlerin yanı sıra iç denetimin hiyerarşik olarak doğrudan yönetim kuruluna bağlı olup ona raporlama yapmasını şart koşmak suretiyle bu bağımsızlığı korumanın önemine odaklanır. Ayrıca İDY'nin görev, sorumluluk ve niteliklerini ele alır.

Prensip 8: Kurul tarafından gözetilir. Prensip 6 ve 7, yılda bir ya da iki kez belirli bir zamanda gözden geçirilebilecek hususlara değinir. Prensip 8 ise kurul ve İDY arasında sürekli işbirliğine dayalı ve etkileşimli bir iletişim gerektirir. Yönetim kurulu üyeleri için gerekli etkileşimi ve iletişimi daha da netleştirir. Dokümanın başka kısımlarında iç denetim kalite güvence ve iyileştirme programları daha detaylı incelenirken bu prensip, yönetim kurulunun periyodik dış kalite değerlendirmelerini doğrudan gözden geçirmesi dâhil olmak üzere kurulun iç denetim işlevinin ve bilhassa İDY'nin kaliteli bir iç denetim işlevine odaklanmasını sağlamada oynadığı kritik rolü ele alır. Sobel bu konuda, "Standartlar sayesinde kalitenin Standartlara uyumdan fazlası anlamına geldiğine inanıyoruz; kalite aynı zamanda kurulla mutabık kalınan hedeflere ulaşma performansını da içeriyor," diyor.

IIA Hakkında

The Institute of Internal Auditors (IIA), dünya çapında 245.000'in üzerinde üyeye hizmet veren ve 195.000'den fazla kişiye Sertifikalı İç Denetçi (CIA) unvanı vermiş olan kâr amacı gütmeyen uluslararası bir meslek örgütüdür. 1941 yılında kurulmuş olan IIA standartlar, sertifikasyon, eğitim, araştırma ve teknik rehberlik konularında tüm dünyada iç denetim mesleğinin öncüsü kabul edilmektedir. Daha fazla bilgi için theiia.org adresini ziyaret ediniz.

IIA

1035 Greenwood Blvd.
Suite 401
Lake Mary, FL 32746 USA

Ücretsiz Abonelik

Ücretsiz abonelik kaydınızı yapmak için theiia.org/Tone adresini ziyaret ediniz.

Okuyucu Geri Bildirimi

Sorularınızı/yorumlarınızı Tone@theiia.org adresine gönderiniz.

Standartlar Nasıl Bir Etki Yapacak?

Standartlar mevcut şartları değiştiriyor olsa da genel anlamda kurullardan henüz iyi uygulama örneği addedilmemiş herhangi bir şey yapması beklenmiyor. Sobel bunu şöyle açıklıyor: "Standartlarda halihazırda bulunan hususlar, yönetim kurulunun muhtemelen zaten yapmakta olduğu eylemlere duyulan ihtiyacı ve İDY'nin yönetim kurulu üyelerinin çalışmalarına sunabileceği desteği daha net ortaya koyabilmek için artık daha açık bir şekilde ifade ediliyor."

Bununla birlikte, gerçekçi yaklaşmak gerekirse her yönetim kurulu yeni Standartlardan farklı düzeyde değişim bekleyecektir. Sobel'e göre İDY'nin halihazırda kurulla sağlam bir ilişkisi tesis etmiş olan kurumlar mevcut duruma göre çok az farklılık görmeyi bekleyebilir ancak yine de bazı prosedürleri resmileştirmeleri yahut belgeye dökmeleri gerekebilir. Henüz çok olgunlaşmamış yahut iç denetim işlevleri yeni oluşturulmuş veya İDY'nin yeni olduğu kurumlarda ise Standartlar, iç denetim ve kurul arasında önerilen etkileşimlerin nasıl olması gerektiğine dair bir yol haritası sunacaktır. Sobel, kaliteyi arttıran ve iç denetimin yönetim kurulunun ihtiyaçlarını en iyi nasıl karşılayabileceğine dair rehberlik sunan Standartlar için "Standartların amacı, mesleğin çitasını yükseltmektir," diyor.

Hedef, İyi Yönetişim

Sobel, nihayetinde kurulun varlık amacının kurumun hedeflerine ulaşip misyonunu yerine getirerek daha başarılı olmasına yardımcı olmak olduğunu söylüyor. Kurulun birincil görevi gözetim ve yön tayin etmedir ve iç denetimin kurumun riskleri ve fırsatlarına ilişkin sunacağı kurum içinden, tarafsız bakış açısına ihtiyaç duyar. "Her şey en nihayetinde iyi yönetiminde iç denetimin rolünü ve kurulun gözetim rolünde daha etkin olmasına iç denetimin nasıl yardımcı olabileceğini anlamaya dayanıyor."

Kısaca Yeni İç Denetim Standartları

- **Alan I:** İç Denetimin Amacı, mesleğin ortak bir tanımını sunar.
- **Alan II:** Etik ve Profesyonellik, mesleğin Etik Kurallarını ve mesleki özen ve dikkat konusundaki standartlar dâhil olmak üzere meslek mensuplarının davranışlarına yönelik standartları ortaya koyar.
- **Alan III:** İç Denetim İşlevinin Yönetişimi, etkin iç denetim işlevini destekleme açısından kurulun görev ve sorumluluklarını netleştirir ve İDY'nin, kurulun sorumluluklarını yerine getirmesine nasıl destek olabileceğini ele alır.
- **Alan IV:** İç Denetim İşlevini Yönetme, bir iç denetim işlevinin etkin yönetilmesinde İDY'nin görev ve sorumluluklarını netleştirir.
- **Alan V:** İç Denetim Hizmetlerini Gerçekleştirme, iç denetçilerin iç denetim görevlerini tutarlılık içinde ve kaliteden ödün vermeden gerçekleştirmesine yardımcı olacak şartları ve dikkate alınması gereken konuları düzenler.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE SORULAR

Kurul, iç denetim için açık ve net bir görev tanımı belirledi mi?

Kurul, iç denetimi desteklemek ve etkin işleyebilmesini sağlamak için hangi adımları atıyor?

Kurul, iç denetimin bağımsızlığını ne şekilde destekliyor?

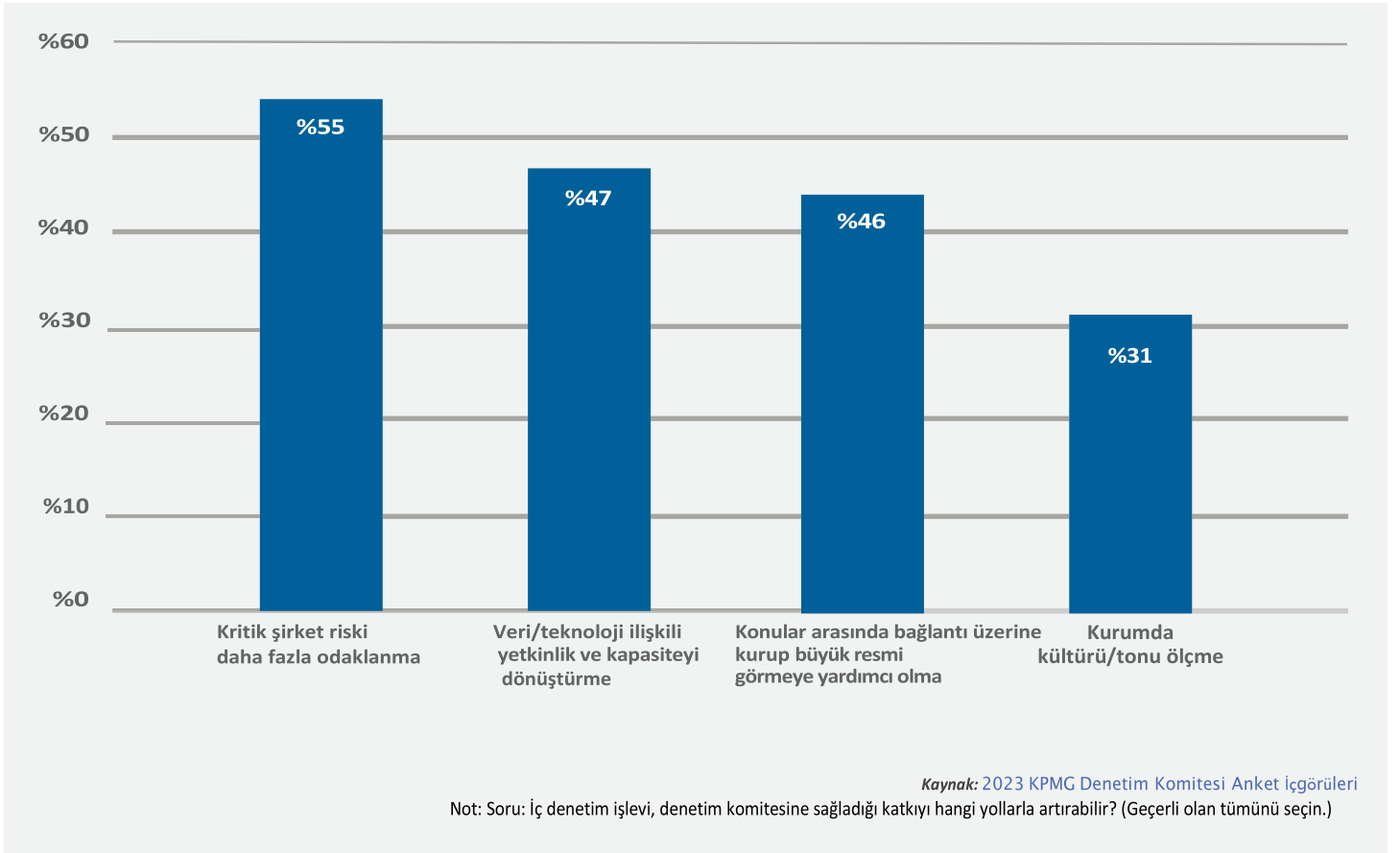
Kurulun İDY ile ortaklığı, YK üyelerinin sorumluluklarını daha iyi yerine getirmelerini sağlıyor mu?

Kurul İDY ile sürekli bir işbirliği içinde mi?

İç Denetim Katkısını En Yüksekçe Çıkarmak

Kurullar, iç denetimin yönetim kuruluyla klasik iletişim noktası olan denetim komitesine iç denetimin sağlayabileceği çeşitli içgörü ve bilgiye dair farkındalık sahibi olmalıdır. Yapılan bir

anket, YK üyeleri nezdinde iç denetim işlevinin denetim komitesine yaptığı katkıyı arttırabileceği en önemli yollardan bazılarını ortaya koyuyor.

"Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsünün (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") Telif Hakkı © 2013 kesinlikle saklıdır. IIA isminin veya logosunun çoğaltılmasında ABD federal ticari marka tescil sembolü olan ® kullanılacaktır. Bu materyalin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz. Değiştirildiği onaylanmadıkça tüm maddi yönlerden orijinali ile aynı olan bu çevirinin yayımlanması için telif hakkı sahibi olan Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") 1035 Greenwood Blvd. Suite 401 Lake Mary, FL 32746, ABD isimli kurumdan izin alınmıştır. Bu belgenin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz, bir geri alma sisteminde depolanamaz veya hiçbir formda veya elektronik, mekanik, fotokopi, kaydetme veya başka bir şekilde hiçbir suretle aktarılamaz. İşbu belge Türkiye İç Denetim Enstitüsü tarafından çevrilmiştir. Tone at the Top Şubat 2024 bülteni Sayın Tuğrul Bozbey ve Sayın Alp Buluç (SMMM, CIA, CRMA, CCSA), tarafından gözden geçirilmiş ve "edit" edilmiştir.